

Förenade målen C-266/04–C-270/04, C-276/04 och C-321/04–C-325/04

Distribution Casino France SAS, tidigare Nazairdis SAS, m.fl. mot

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic)

(begäran om förhandsavgörande från Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne)

”Begreppet stöd – Skatt beräknad på butiksytan – Tvingande samband mellan skatten och användningen av intäkten från skatten”

Förslag till avgörande av generaladvokat C. Stix-Hackl föredraget den 14 juli 2005

Domstolens dom (första avdelningen) av den 27 oktober 2005

Sammanfattning av domen

1. *Statligt stöd — Stödprojekt — Förbud mot att genomföra åtgärder förrän kommissionen har antagit ett slutgiltigt beslut — Räckvidd — Nationella domstolars skyldigheter*

(Artiklarna 87.1 EG samt 88.2 och 88.3 EG)

2. *Statligt stöd — Fördragsbestämmelser — Tillämpningsområde — Skatter — Omfattas inte med undantag för skatter som finansierar en stödåtgärd — Skattebefrielser som påstås utgöra stöd — Tvingande samband mellan en skatt och befrielsen från denna saknas — Omfattas inte*

(Artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG)

3. *Statligt stöd — Begrepp — Åtgärder som finansieras med en skatt som påstås vara olaglig — Tvingande samband mellan nämnda skatt och de berörda åtgärderna saknas — Omfattas inte — Särfall*

(Artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG)

1. Det framgår av artikel 88.3 EG att kommissionen skall underrättas om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att en sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 EG. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut. En stödåtgärd, i den mening som avses i artikel 87.1 EG, vilken genomförs utan att de skyldigheter som avses i artikel 88.3 EG har fullgjorts, är olaglig. Det ankommer på de nationella domstolarna att säkerställa de enskildas rättigheter om de nationella myndigheterna har överträtt förbudet mot genomförande av stödåtgärder, genom att dra alla konsekvenser i enlighet med deras nationella rätt, vad gäller såväl giltigheten av de akter varigenom ifrågavarande stödåtgärder genomförs och återbetalningen av beviljade finansiella stöd.

(se punkterna 29 och 30)

2. Skatter omfattas inte av tillämpningsområdet för fördragets bestämmelser om statligt stöd såvida de inte finansierar en stödåtgärd och därför utgör en del av åtgärden. När en skatt verkligen utgör en del av en stödåtgärd i den mening som avses i artikel 87.1 EG påverkar myndigheternas

åsidosättande av de skyldigheter som följer av artikel 88.3 EG inte bara stödåtgärdens laglighet utan även lagligheten av den skatt genom vilken stödåtgärden finansieras.

För att en skatt skall anses utgöra en del av en stödåtgärd, krävs att skatten enligt relevanta bindande nationella bestämmelser är avsedd att finansiera stödåtgärden i den meningen att skatteintäkten måste anslås för finansiering av stödet. Om ett sådant samband föreligger har skatteintäkten en direkt inverkan på stödets storlek och följaktligen även på bedömningen av om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden. Det föreligger inget sådant samband mellan en skatt och det stöd som befrielsen från denna skatt utgör, vilken vissa kategorier av företag åtnjuter, eftersom det inte finns ett tvingande samband mellan skatten och en sådan befrielse. Tillämpningen av skattebefrielsen och dess omfattning är nämligen inte beroende av skatteintäkten. Av denna anledning kan den som är skyldig att utge en skatt inte undandra sig betalningsskyldighet genom att göra gällande att en befrielse som är riktad till andra personer utgör ett statligt stöd. Detta innebär att även om den befrielse från skatten som vissa företag åtnjuter utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG saknar stödets eventuella olaglighet betydelse för bedömningen av huruvida skatten i sig är laglig, vilket innebär att de skattskyldiga företagen inte med framgång vid nationell domstol kan göra gällande att skattebefrielsen är olaglig i syfte att undandra sig skattskyldighet eller erhålla återbetalning av den skatt som erlagts.

(se punkterna 34, 35 och 40–44)

3. Det tvingande sambandet mellan en skatt och de åtgärder som finansieras med densamma, utan vilka skatten inte skulle anses innefatta ett inslag av statligt stöd, saknas när det är fråga om avgångsvederlag som betalas ut till vissa ekonomiska aktörer då storleken på det vederlag som faktiskt betalas ut inte är beroende av intäkten från skatten utan i enlighet med ett dekret fastställs inom de gränser som fastställts i ministerbeslut med beaktande av de omständigheter som är utmärkande för sökandenas situation och särskilt sökandenas tillgångar och utgifter. På samma sätt saknas ett sådant samband vid finansiering av grundläggande pensionsförsäkringssystem för vissa yrkeskategorier då intäkten av skatten, till följd av det sätt på vilket skatteandelen är kopplad till finansieringen, inte direkt påverkar storleken av den förmån som betalas ut till försäkringssystemen, vilka för övrigt inte utgör någon ekonomisk verksamhet. Ett sådant samband saknas också när en del av intäkten från skatten används för en fond för åtgärder och en fackkommitté, då dessa organ och de behöriga ministrarna har befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar vad avser denna användning.

(se punkterna 46, 48, 49 och 54–56)

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 27 oktober 2005 (*)

”Begreppet stöd – Skatt beräknad på butiksytan – Tvingande samband mellan skatten och användningen av intäkten från skatten”

I de förenade målen C-266/04–C-270/04, C-276/04 och C-321/04–C-325/04,

angående begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne (C-266/04–C-270/04 och C-276/04) och av Cour

d'appel de Lyon (C-321/04-C-325/04) (Frankrike), genom beslut av den 5 april 2004 och den 24 februari 2004, som inkom till domstolen den 24, den 25 och den 29 juni 2004 samt den 27 juli 2004, i målen

Distribution Casino France SAS, tidigare Nazairdis SAS (C-266/04),

Jaceli SA (C-267/04),

Komogo SA (C-268/04 och C-324/04),

Tout pour la maison SARL (C-269/04 och C-325/04),

Distribution Casino France SAS (C-270/04),

Bricorama France SAS (C-276/04),

Distribution Casino France 3 SAS (C-321/04),

Société Casino France, som har övertagit **IMQEF SA:s** rättigheter, som har övertagit **JUDIS SA:s** rättigheter (C-322/04),

Dechrist Holding SA (C-323/04),

mot

Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic),

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden på fjärde avdelningen K. Schiemann, tillförordnad ordförande på första avdelningen, samt domarna J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts (referent), E. Juhász och M. Ilešič,

generaladvokat: C. Stix-Hackl,

justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 juni 2005,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Nazairdis SAS, Jaceli SA, Komogo SA, Tout pour la maison SARL, Distribution Casino France SAS, Distribution Casino France 3 SAS, Société Casino France, som har övertagit IMQEF SA:s rättigheter, som har övertagit JUDIS SA:s rättigheter, och Decrist Holding SA, genom E. Meier och C. Cassan, avocats,
- Bricorama France SAS, genom B. Geneste, O. Davidson och C. Medina, avocats,
- Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des travailleurs non salariés des professions industrielles et commerciales (Organic), genom R. Waquet, avocat,

- Frankrikes regering, genom G. de Bergues och S. Ramet, båda i egenskap av ombud,
 - Europeiska gemenskapernas kommission, genom C. Giolito, i egenskap av ombud,
- och efter att den 14 juli 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande i de aktuella målen rör tolkningen av artiklarna 87 EG och 88 EG.
- 2 Begäran har framställts inom ramen för ett antal mål i vilka det har ifrågasatts om den franska skatten till stöd för handel och hantverk är lagenlig.

Tillämpliga nationella bestämmelser

Skatten till stöd för handel och hantverk

- 3 Genom artikel 3.2 i lag nr 72-657 av den 13 juli 1972 om införande av åtgärder till förmån för vissa kategorier av äldre affärsidkare och hantverkare (JORF av den 14 juli 1972, s. 7419) infördes en skatt till stöd för handel och hantverk (nedan kallad skatten).
- 4 Skatten är progressiv och tas ut direkt av detaljhandlare med butiker i Frankrike vars yta överstiger 400 m² och vars årsomsättning överstiger 460 000 euro. Skattesatserna är progressiva i förhållande till årsomsättningen per m².
- 5 Vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna i målen vid de nationella domstolarna togs skatten ut av Caisse nationale de l'organisation autonome d'assurance vieillesse des professions industrielles et commerciales (nationell försäkringskassa för oberoende organisation av pensionsförsäkringar för egenföretagare som är verksamma inom industrin och handeln) (nedan kallad Caisse Organic).

Användningen av intäkten från skatten

Avgångsvederlag

- 6 Enligt artiklarna 8–10 i lag nr 72-657 var intäkten från skatten till att börja med avsedd att finansiera ett speciellt kompensatoriskt avgångsstöd till vissa affärsidkare och hantverkare.
- 7 Genom artikel 106 i lag nr 81-1160 av den 30 december 1981 (JORF av den 31 december 1981, s. 3539) om finanslag för år 1982, i ändrad lydelse enligt lag nr 95-95 av den 1 februari 1995 (JORF av den 2 februari 1995, s. 1742) och lag nr 2002-1575 av den 30 december 2002 (JORF av den 31 december 2002, s. 22025), ersattes detta särskilda kompensatoriska stöd av ett avgångsvederlag. Artikel 106 har följande lydelse:

”Affärsidkare och hantverkare som har varit anslutna i minst femton år till pensionsförsäkringssystemen för personer som är verksamma inom hantverksyrken, industrin eller handeln kan, om deras tillgångar understiger en nivå som fastställs genom dekret, på begäran erhålla ett stöd som betalas ut av ovannämnda pensionskassor efter det att följande ålder uppnåtts:

a. sextio år, när de slutgiltigt upphör med all verksamhet,

...”

8 I artikel 6 i dekret nr 82-307 av den 2 april 1982 (JORF av den 4 april 1982, s. 1035), i ändrad lydelse enligt dekret 91-1155 av den 8 november 1991 (JORF av den 10 november 1991), fastställs villkoren för att erhålla avgångsvederlag. Enligt denna artikel fastställer en lokal kommitté vederlagets storlek inom ramen för de gränser som fastställts i ministerbeslutet med beaktande av ”de omständigheter som är utmärkande för sökandenas situation och särskilt sökandenas tillgångar och utgifter”.

9 I artikel 10 i ministerbeslutet av den 13 augusti 1996 (JORF av den 29 augusti 1996, s. 12940), i ändrad lydelse enligt beslut av den 3 september 2001 om anpassning av värdet i euro av vissa belopp uttryckta i franc (JORF av den 11 september 2001, s. 14495), preciseras att ”avgångsvederlaget skall vara mellan 3 140 euro och 18 820 euro för makar och mellan 2 020 euro och 12 100 euro för ensamstående”.

Annan användning av skatten

10 Sedan skatten infördes har intäkterna från densamma påtagligt ökat till följd av att marknadsandelen för stormarknader har vuxit och att handelsföretagens butiksytor har ökat i Frankrike.

11 Överskottet av intäkten från skatten har anslagits för de grundläggande pensionsförsäkringssystemen för egenföretagare som är verksamma inom hantverksyrken, industrin eller handeln, samt för Fonds d'intervention pour la sauvegarde de l'artisanat et du commerce (fond för åtgärder för bevarande av hantverk och handel) (nedan kallad Fisac) och Comité professionnel de la distribution des carburants (fackkommittén för distribution av bränslen) (nedan kallad CPDC).

– Anslag till pensionsförsäkringssystem

12 Artikel 40-II i lag nr 96-1160 av den 27 december 1996 om finansiering av socialförsäkringen för år 1997 (JORF av den 29 december 1996, s. 19369) kompletterade artikel L 633–9 i socialförsäkringslagen med punkt 6, i vilken det anges att en andel av intäkten från skatten skall anslås till finansiering av grundläggande pensionsförsäkringssystem för egenföretagare som är verksamma inom hantverksyrken, industrin eller handeln. Andelens belopp skall fördelas mellan Caisse Organic och Caisse nationale d'assurance vieillesse des artisans (nationell pensionsförsäkringskassa för hantverkare) (nedan kallad Caisse Cancava) i förhållande till deras bokförda underskott.

13 Det belopp av skatten som anslås till finansieringen av ifrågavarande försäkringssystem fastställs årligen genom ett interministeriellt beslut.

14 Denna bestämmelse om finansiering av de grundläggande pensionsförsäkringssystemen upphävdes genom artikel 35-IV i lag nr 2002-1575.

– Användningen till förmån för Fisac

15 I artikel 2 i dekret nr 95-1140 av den 27 oktober 1995 om anslående av intäkten från skatten (JORF av den 29 oktober 1995, s. 15808) föreskrivs att en del av överskottet av intäkten från skatten skall avsättas på ett särskilt konto för Fisac.

16 Fisac skall enligt artikel 1 i nämnda dekret finansiera dels kollektiva aktioner som syftar till att gynna bibehållandet och anpassningen av handel och hantverk i avsikt att bevara handeln i vissa geografiska områden och yrkessektorer och tillgången till samhällsnyttiga lokala tjänster, dels åtgärder för överlåtelse och omstrukturering av företag som bedriver handel och hantverk vars årsomsättning är lägre än de belopp som fastställts genom beslut av ministern för handel och hantverk.

17 Enligt artikel 8 i detta dekret skall "beslut om utdelning av stöd fattas av ministern för handel och hantverk efter det att en kommitté yttrat sig". Kommittén utses genom samma dekret.

– Anslag till förmån för CPDC

18 CPDC bildades genom dekret nr 91-284 av den 19 mars 1991 (JORF av den 20 mars 1991, s. 3874), ändrad genom dekret nr 98-132 av den 2 mars 1998 (JORF av den 7 mars 1998, s. 3515) och dekret nr 2001-1048 av den 12 november 2001 (JORF av den 13 november 2001, s. 18016, nedan kallat dekret nr 91-284). I artikel 2 i dekret nr 91-284 anges att CPDC har följande uppgifter:

"1. Utarbeta och genomföra aktionsprogram för omläggning av distributionsnätet för bränslen, förbättra dess produktivitet, modernisera villkoren för dess saluförande och hantering samt upprätthålla en jämn distribution över hela det nationella territoriet.

2. Bistå de berörda företagen genom att underlätta genomförandet av de införda programmen och genomföra alla nödvändiga studier.

3. Samla information som kan bidra till att ovannämnda syften uppnås och sprida informationen inom yrkeskåren."

19 I artikel 8 i samma dekret preciseras att CPDC:s beslut skall fattas av kommitténs styrelse, att besluten skall delges regeringens ombud och den statliga kontrollanten och att de blir verkställbara om ingen av dessa inom femton dagar har inlagt sitt veto.

20 I dekret nr 98-132 angavs att CPDC:s inkomster skulle kompletteras med en del av skatteöverskottet, vilket resulterade i att fackkommitténs medel ökade. I detta syfte ändrades artikel 9 i dekret 91-284 genom att en punkt g lades till. Enligt denna punkt skall "industriministern, ministern för handel och hantverk och budgetministern genom samfällt beslut varje år fastställa ett tak för de medel som inom denna ram tilldelas fackkommittén för distribution av bränslen".

Twisten vid de nationella domstolarna och tolkningsfrågorna

21 Den 11 april 2001 väckte var och en av sökandena i de förenade målen C-321/04–C-325/04 talan mot Caisse Organic vid Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne. Samtliga yrkade återbetalning av de belopp som bolagen hade erlagt i form av den aktuella skatten under år 1999 och/eller år 2000. Sökandena ansåg att skatten hade införts i strid med bestämmelserna i artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG.

22 Genom domar av den 27 januari 2003 ogillade Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne talan i målen. Sökandena överklagade domarna till Cour d'appel de Lyon.

23 Den 7 april 2003 väckte sökanden i mål C-276/04 talan mot Caisse Organic vid Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne i syfte att erhålla återbetalning av de belopp som bolaget hade erlagt i form av den aktuella skatten under åren 2000–2002.

24 Den 11 april 2003 väckte sökandena i de förenade målen C-266/04–C-270/04 talan mot Caisse Organic vid samma nationella domstol genom fem olika ansökningar i syfte att erhålla återbetalning av de belopp som bolagen hade erlagt i form av den aktuella skatten under år 2001.

25 De hänskjutande domstolarna i förevarande mål frågar sig huruvida skatten infördes i strid med artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG.

26 Mot denna bakgrund beslutade Cour d'appel de Lyon, genom beslut av den 24 februari 2004, att vilandeförklara målen (C-321/04–C-325/04) och begärde att EG-domstolen skulle "uttala sig om huruvida den [skatt] som erlagts av [sökandena] skall betecknas som ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 87 EG".

27 Genom beslut av den 5 april 2004 beslutade Tribunal des affaires de sécurité sociale de Saint-Étienne att vilandeförklara målen (C-266/04–C-270/04 och C-276/04) och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

"Skall artikel 87 EG tolkas så att offentligt stöd som utbetalas av Frankrike inom ramen för CPDC..., Fisac ..., avgångsvederlag för hantverkare och affärsidkare samt inom ramen för anslag till pensionsförsäkringssystem för egenföretagare som är verksamma inom industrin, handeln eller hantverksyrken utgör statliga stödåtgärder?"

28 Genom beslut av domstolens ordförande den 24 september 2004 förenades de förevarande målen.

Bedömning av tolkningsfrågan

Inledande synpunkter

29 Det framgår av artikel 88.3 EG att kommissionen skall underrättas om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att en sådan plan inte är förenlig med den gemensamma marknaden, skall den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 EG. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.

30 En stödåtgärd, i den mening som avses i artikel 87.1 EG, vilken genomförs utan att de skyldigheter som avses i artikel 88.3 EG har fullgjorts, är olaglig (se dom av den 21 november 1991 i mål C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires och Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon mot kommissionen, REG 1991, s. I-5505, punkt 17; svensk specialutgåva, volym 11, s. I-463). Det ankommer på de nationella domstolarna att säkerställa de enskildas rättigheter om de nationella myndigheterna har överträtt förbudet mot genomförande av stödåtgärder, genom att dra alla konsekvenser i enlighet med deras nationella rätt, vad gäller såväl giltigheten av de akter varigenom ifrågavarande stödåtgärder genomförs och återbetalningen av beviljade finansiella stöd (se dom av den 27 november 2003 i de förenade målen C-34/01–C-38/01, Enirisorse, REG 2003, s. I-14243, punkt 42).

31 Trots att besluten om hänskjutande, såsom generaladvokaten med rätta betonade i punkterna 29–33 i sitt förslag till avgörande, endast innehåller kortfattade uppgifter om de faktiska och juridiska omständigheterna i målen vid de nationella domstolarna, framgår det klart och tydligt av dessa beslut att samtliga förfaranden vid de nationella domstolarna rör krav på återbetalning av belopp som erlagts i form av den aktuella skatten.

32 Av de handlingar som tillhandahållits domstolen framgår dessutom att sökandena i målen vid de nationella domstolarna har gjort gällande att skatten är olaglig eftersom det föreligger ett

samband mellan denna och de stöd som beviljats i strid med artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG.

33 Under dessa omständigheter är syftet med tolkningsfrågorna i huvudsak att utröna huruvida artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG utgör hinder mot att en skatt som den aktuella tas ut.

34 Enligt fast rättspraxis omfattas inte skatter av tillämpningsområdet för EG-fördragets bestämmelser om statligt stöd såvida de inte finansierar en stödåtgärd och därför utgör en del av åtgärden (dom av den 13 januari 2005 i mål C-174/02, Streekgewest, REG 2005, s. I-0000, punkt 25).

35 När en skatt verkligen utgör en del av en stödåtgärd i den mening som avses i artikel 87.1 EG påverkar myndigheternas åsidosättande av de skyldigheter som följer av artikel 88.3 EG inte bara stödåtgärdens laglighet utan även lagligheten av den skatt genom vilken stödåtgärden finansieras (se domen i det ovannämnda målet Enirisorse, punkterna 43–45).

36 Domstolen skall därför undersöka om en skatt som den aktuella kan anses utgöra en del av en eller flera stödåtgärder, i den mening som avses i den ovan citerade rättspraxisen.

37 De påstådda stödåtgärder som ifrågasatts inom ramen för förfarandena vid de nationella domstolarna och som, enligt dessa domstolar, kan påverka den aktuella skattens laglighet enligt fördragsbestämmelserna om statligt stöd består dels av den befrielse från den aktuella skatten som detaljhandlare vars butiker har en yta som understiger 400 m² eller vars årsomsättning understiger 460 000 euro (nedan kallade små butiker) åtnjuter, dels de olika åtgärder som finansieras genom intäkten från skatten.

38 Dessa åtgärder skall undersökas var och en för sig.

Skattebefrielsen för små butiker

39 Sökandena i målen vid de nationella domstolarna har gjort gällande att skattebefrielsen för små butiker utgör en stödåtgärd i den mening som avses i artikel 87.1 EG. Det rör sig om en selektiv förmån som beviljas med hjälp av statliga medel och som kan snedvrida konkurrensen och handelsutbytet mellan medlemsstaterna. Skatten är enligt sökandena en helhet som inte kan skiljas från skattebefrielsen, vilket innebär att skatten utgör en del av stödet.

40 Det skall erinras om att det, för att en skatt skall anses utgöra en del av en stödåtgärd, krävs att skatten enligt relevanta bindande nationella bestämmelser är avsedd att finansiera stödåtgärden i den meningen att skatteintäkten måste anslås för finansiering av stödet. Om ett sådant samband föreligger har skatteintäkten en direkt inverkan på stödets storlek och följaktligen även på bedömningen av om stödet är förenligt med den gemensamma marknaden (se domen i det ovannämnda målet Streekgewest, punkt 26).

41 Det föreligger emellertid inget tvingande samband mellan en skatt och den befrielse från skatten som en kategori företag åtnjuter. Tillämpningen av skattebefrielsen och dess omfattning är nämligen inte beroende av skatteintäkten (se domen i det ovannämnda målet Streekgewest, punkt 28).

42 Av denna anledning konstaterade domstolen att den som är skyldig att utge en skatt inte kan undandra sig betalningsskyldighet genom att göra gällande att en befrielse som är riktad till andra personer utgör ett statligt stöd (se dom av den 20 september 2001 i mål C-390/98, Banks, REG 2001, s. I-6117, punkt 80).

43 Detta innebär att även om den befrielse från skatten som små butiker åtnjuter utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG saknar stödets eventuella olaglighet betydelse för

bedömningen av skattens laglighet.

44 Av detta följer alltså att även om den befrielse från skatten som små butiker åtnjuter är olaglig inverkar inte detta på huruvida skatten i sig är laglig, vilket innebär att de skattskyldiga företagen inte med framgång vid nationell domstol kan göra gällande att skattebefrielsen är olaglig i syfte att undandra sig skattskyldighet eller erhålla återbetalning av den skatt som erlagts.

De olika anslagen av skatten

45 Enligt sökandena i målet vid den nationella domstolen utgör alla sätt på vilka intäkten från skatten anslås statliga stöd, i den mening som avses i artikel 87.1 EG, vilket beviljats i strid med artikel 88.3 EG.

46 Det skall emellertid erinras om att frågan huruvida de olika åtgärder som finansieras genom skatten utgör statligt stöd, inom ramen för förfarandena vid de nationella domstolarna, vilka samtliga rör krav på återbetalning av skatt som påstås vara olaglig enligt artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG, endast har relevans om det kan visas att ett tvingande samband föreligger mellan skatten och åtgärderna (se domen i det ovannämnda målet Streekgewest, punkt 26).

47 Enligt sökandena föreligger ett sådant tvingande samband mellan skatten och de åtgärder som finansieras med densamma. Intäkten från skatten tillförs nämligen inte statskassan. Det specifika syftet med bestämmelserna om införande av skatten är tvärtom att finansiera stödåtgärder till förmån för vissa kategorier av affärsidkare som konkurrerar med de skattskyldiga.

48 Vad avser avgångsvederlaget (se punkterna 6–9 i förevarande dom) konstaterar domstolen till att börja med att denna åtgärd, i enlighet med de relevanta nationella bestämmelserna, finansieras med skatten. Till skillnad från vad sökandena har gjort gällande framgår det emellertid inte av de nationella bestämmelserna att ett tvingande samband föreligger mellan skatten och avgångsvederlaget.

49 Det skall i detta hänseende noteras att storleken på det avgångsvederlag som affärsidkare och hantverkare beviljas när de slutgiltigt upphör med sin verksamhet ”skall vara mellan 3 140 euro och 18 820 euro för makar och mellan 2 020 euro och 12 100 euro för ensamstående”, vilket anges i punkt 9 ovan. Storleken på det vederlag som faktiskt betalas ut är inte beroende av intäkten från skatten utan fastställs, i enlighet med artikel 6 i dekret nr 82-307, ”av en lokal kommitté” inom de gränser som fastställts i ministerbeslut med beaktande av ”de omständigheter som är utmärkande för sökandenas situation och särskilt sökandenas tillgångar och utgifter”.

50 De nationella bestämmelser som är aktuella i målen vid de nationella domstolarna skiljer sig således från de bestämmelser som var aktuella i dom av den 25 juni 1970 i mål 47/69, Frankrike mot kommissionen, REG 1970, s. 487, punkt 20; svensk specialutgåva, volym 1, s. 449). I de sistnämnda bestämmelserna angavs nämligen att det stöd som inrättats genom dessa bestämmelser ökade ”i samma mån som intäkterna från avgiften ökade”.

51 På samma sätt påverkade skatteintäkterna direkt omfattningen av de beviljade ekonomiska förmånerna enligt de nationella bestämmelser som var aktuella i det ovannämnda målet Enirisorse. I dessa bestämmelser föreskrevs nämligen uttryckligen att två tredjedelar av skatteintäkterna skulle betalas ut till ett visst hamnföretag.

52 I målen vid de nationella domstolarna föreligger däremot inget samband mellan intäkten från skatten och storleken på det avgångsvederlag som hantverkare och affärsidkare beviljas när de slutgiltigt lägger ned sin verksamhet. I de aktuella nationella bestämmelserna anges nämligen att storleken på avgångsvederlaget skall ligga mellan ett visst mini- och maxibelopp, oberoende av

intäkten från skatten. Det är således den lokala kommitténs uppgift att fastställa storleken på avgångsvederlaget med beaktande enbart av de berörda affärsidkarnas och hantverkarnas personliga situation. Eftersom intäkten från skatten inte påverkar storleken på den förmån som affärsidkare och hantverkare beviljas i form av avgångsvederlag saknas ett tvingande samband, i den mening som avses i den rättspraxis som citeras i punkt 40 i förevarande dom, mellan skatten och avgångsvederlaget.

53 Under dessa omständigheter är avgångsvederlagets eventuella olaglighet enligt fördragsbestämmelserna om statligt stöd inte sådan att den påverkar skattens laglighet.

54 Vad avser den del av intäkten från skatten som anslås till finansiering av grundläggande pensionsförsäkringssystem för egenföretagare som är verksamma inom hantverksyrken, industrin eller handeln (se punkterna 12–14 ovan), konstaterar domstolen vidare att de försäkringskassor som tilldelas denna del (Caisse Organic och Caisse Cancava) tillhandahåller grundläggande socialförsäkringssystem som bygger på solidaritet. Eftersom den verksamhet som kassorna bedriver inte utgör någon ekonomisk verksamhet (dom av den 16 mars 2004 i de förenade målen C-264/01, C-306/01, C-354/01 och C-355/01, AOK-Bundesverband m.fl., REG 2004, s. I-2493, punkt 47) omfattas finansieringen av denna verksamhet inte av artikel 87.1 EG.

55 Under alla omständigheter visar de aktuella nationella bestämmelserna inte att ett tvingande samband föreligger mellan skatten och pensionsförsäkringssystemen för hantverkare och affärsidkare. I enlighet med artikel 40-II i lag nr 96-1160 fastställs nämligen storleken på den skatt som anslås till finansiering av de aktuella försäkringssystemen genom samfällt beslut varje år av de behöriga ministrarna. Med hänsyn till det utrymme för skönsmässig bedömning som ministrarna förfogar över kan intäkten från skatten inte direkt anses påverka omfattningen av de förmåner som de aktuella försäkringskassorna beviljas (se dom av den 13 januari 2005 i mål C-175/02, Pape, REG 2005, s. I-127, punkt 16). Av de handlingar som domstolen tillhandahållits framgår för övrigt att den summa som Caisse Organic och Caisse Cancava beviljas varje år konstant legat på 45 730 000 euro, oberoende av intäkten från skatten.

56 Domstolen konstaterar avslutningsvis att handlingar som tillhandahållits inte heller visar att ett tvingande samband föreligger mellan skatten och de åtgärder som finansieras av Fisac (se punkterna 15–17 i förevarande dom) och CPDC (se punkterna 18–20 i förevarande dom). Det utrymme för skönsmässig bedömning som Fisac och CPDC, å ena sidan, och de behöriga ministrarna, å andra sidan, förfogar över enligt artikel 8 i dekret nr 95-1140 respektive artikel 4 i dekret nr 91-284, i fråga om användningen av de medel som härrör från intäkten från skatten, utesluter nämligen ett sådant tvingande samband (se domen i det ovannämnda målet Pape, punkt 16).

57 Detta innebär att även om Fisac och CPDC antas finansiera åtgärder som kan anses utgöra statligt stöd påverkar dessa stöds eventuella olaglighet inte skattens laglighet enligt fördragsbestämmelserna om statligt stöd.

58 Av det ovan anförda följer att artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG skall tolkas så att de inte utgör hinder mot att en skatt som den här aktuella tas ut.

Rättegångskostnader

59 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (första avdelningen) följande dom:

Artiklarna 87.1 EG och 88.3 EG skall tolkas så, att de inte utgör hinder mot att en skatt som den franska skatten till stöd för handel och hantverk tas ut.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: franska.